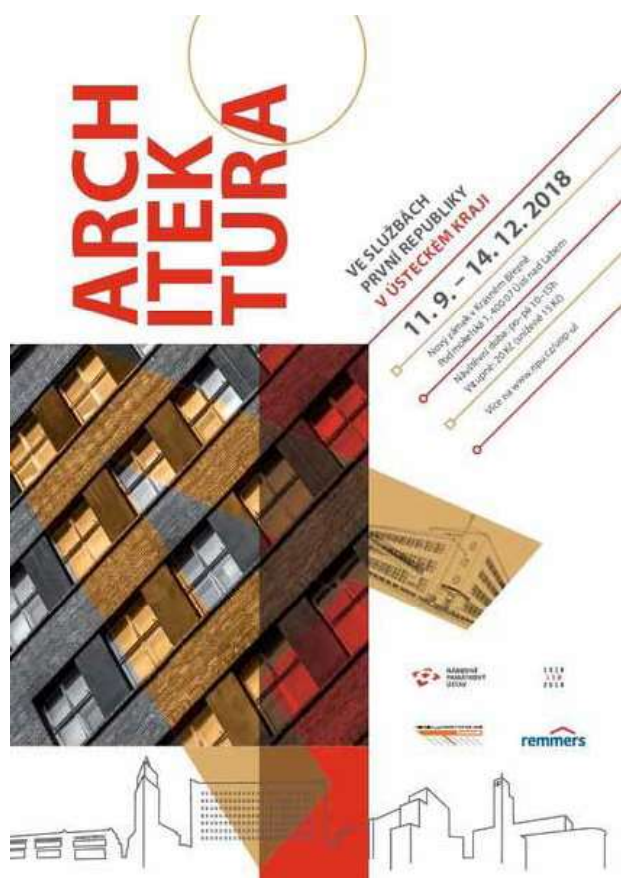

**VÝSTAVA ARCHITEKTURA VE SLUŽBÁCH PRVNÍ REPUBLIKY
V ÚSTECKÉM KRAJI**

Ke 100. výročí založení Československé republiky připravilo ústecké územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu výstavu Architektura ve službách první republiky v Ústeckém kraji, která představila veřejnosti na 60 objektů moderní architektury. Jednalo se tak již o druhý výstavní projekt připravený ústeckým pracovištěm k tomuto významnému výročí. Vernisáž, která proběhla 10. září 2018 na zámku v Krásném Březně, zahájil úvodním slovem ředitel ústeckého pracoviště PhDr. Petr Hrubý, následně nastínil koncepci celého projektu jeho autorky Mgr. Marta Pavlíková a Mgr. Alena Sellnerová, které při přípravě výstavy vycházely ze své několikileté badatelské činnosti v rámci výzkumného úkolu Moderní architektura 20. století financovaného z institucionální podpory Ministerstva kultury pro dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

Na dvaceti výstavních panelech se mohli návštěvníci seznámit s vývojem a směřováním československé meziválečné architektury, které do značné míry ovlivnil rozpad rakouské monarchie v roce 1918. Během následujících dvaceti let po převratu vznikla v Ústeckém kraji řada velmi kvalitních staveb odkazujících na českou avantgardu, ale také stavby, které formovala a inspirovala německá kulturní centra, jakými byly Drážďany, Berlín, Mnichov nebo rakouská Vídeň. Výstava ná-

zorně dokládá, že českým prostředím ovlivněná architektura reprezentující novou republiku, její architektonické impulzy i politický rozměr, pronikala do ryze německých oblastí jen v omezené míře a téměř výhradně byla spojena se státními zakázkami. Cílem státu bylo prostřednictvím stavebních akcí nastartovat ekonomiku, snížit nezaměstnanost a zmírnit dopad hospodářské a sociální krize, která po konci války zasáhla Ústecký kraj v nebyvalé míře. Státem financované projekty se proto zaměřovaly zejména na rozvoj dopravní infrastruktury a inženýrských sítí, výstavbu veřejných institucí, zdravotnických zařízení, českých škol nebo sociálního bydlení.

Vedle známých meziválečných projektů jakými jsou např. Masarykovo zdymadlo na Labi od Františka Vahaly, menšinová obecná a měšťanská škola v Ústí nad Labem od Josefa Gočára nebo mrakodrap Spolku pro chemickou a hutní výrobu tamtéž. Výstava představila i méně známá díla významných českých a německých architektů, zastoupeny zde byly lounské funkcionalistické realizace architektů Josefa Hausenblase (bytová kolonie zv. Jeruzalém), Otakara Poláka (Masarykův výstavní pavilón, Husův sbor) a Pavla Bareše (evangelický sbor, bytová kolonie u Horálkových sadů), katolické kostely v Bynově a Povrlech od architektonické kanceláře Josef Reihisig a Paul Krisch či multifunkční městské paláce od německých architektů Fritze Lehmana, Adolfa Foehra, Rudolfa Perthena nebo Rudolfa Bitzana.

Autorky neopomněly připomenout ani stavby, které se do dnešní doby nedochovaly, například Důl President Masaryk v Břešťanech od architekta Milana Babušky a Ústřední elektrárnu v Ervěnicích od Bohumila Hübschmanna, které musely ustoupit povrchové těžbě uhlí, nebo Chirurgický pavilón ústecké nemocnice, který byl v roce 2017 stržen v rámci přestavby nemocničního areálu na vysokoškolský kampus.

Výstava byla v atriu krásnobřezenského zámku ke zhlédnutí až do 14. prosince 2018, následně byly výstavní panely instalovány v prostorách Oblastního muzea v Mostě a od 4. července do 29. října 2019 si je mohli prohlédnout návštěvníci Městského muzea v Duchcově.

MARTA PAVLÍKOVÁ